

" ...

I- İPTAL İSTEMİNİN GEREKÇESİ :

13.6.1994 günlü dava dilekçesinin gerekçe bölümünde aynen şöyle denilmektedir.

"529 Sayılı Ceza İnfaz Kurumları ile Tutukevlerinin Kuruluş ve İdaresine Dair olan bu Kanun Hükmünde Kararname, daha önce Yüksek Mahkemenizce iptal edilen 3911 Sayılı Yetki Kanununa istinaden çıkarılan ve 6.10.1993 gün ve Esas 1993/36, Karar 1993/35 sayılı kararıyla iptal edilmiş bulunan 524 Sayılı Ceza İnfaz Kurumları ve Tutukevlerinin kuruluş ve İdaresine Dair Kanun Hükmünde Kararname"nin bir kaç geçici maddesi dışında mahiyet ve kapsam itibarıyla aynıdır.

Ceza İnfaz Kurumları ile Tutukevlerinin Kuruluş ve İdaresine Dair 524 Sayılı Kanun Hükmünde Kararname her ne kadar Yüksek Mahkemenizin yukarıda beyan ettiğimiz kararıyla iptal edilmiştir. Ancak Anayasanın 91. maddesindeki amir hükümler muvacehesinde Türkiye Büyük Millet Meclisine yayımlandığı gün olan 17.9.1993 tarihinde sunulan bu Kanun Hükmünde Kararname 23.3.1994 tarihinde dağıtımı yapılan 606 Sıra Sayısı ile Meclis gündeminde olup her an görüşülerek kanunlaşacak öncelikli işler arasındadır.

Bakanlar Kurulunun teklifi olarak Türkiye Büyük Millet Meclisinin gündeminde ve öncelik ve ivedilikle görüşülecek işler arasında bulunan bir konunun yeni bir Kanun Hükmünde Kararname olarak düzenlenilmesi objektif hukuk kurallarına uygun bir yetkinin kullanılmasından ziyade yasama organının görevlerine müdahale niteliğinde olup bir yetki gaspıdır. 529 Sayılı bu Kanun Hükmünde Kararname ile Bakanlar Kurulu açıkça Anayasanın 6,7,87 ve 153. maddelerini ihlal ederek 3990 Sayılı Kanunla aldığı yetkiyi Anayasaya aykırı olarak kötüye kullanmıştır.

Zira 529 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnameye konu düzenlemeler Yüksek Mahkemenizce iptal edilmiş bulunan 524 Sayılı Kanun Hükmünde Kararname dolayısıyla Yüce Meclisin gündemine gelmiştir. Yüce Meclisin bu metni görüşüp karara bağlayarak kanunlaştırması an meselesidir. Kaldı ki hükümetinde, esasen öncelik ve ivedilikle görüşülmesi gereken bu konuyu daha da hızlandırma imkanı vardır.

Yüce Meclisin gündeminde bulunan bir konunun hükümet tarafından bir yetki kanunu kapsamında düşünülerek ve üstelik aynı hükümleri taşıyacak şekilde Kanun Hükmünde Kararname ile düzenlenmesi bir yetkinin kullanılmasından ziyade yetki gaspına girmektedir. Hükümet istihlal ettiği 529 sayılı Kanun Hükmünde Kararname ile açıkça Yüce Meclisin yetkisi gaspetmiş durumdadır.

Konuya objektif hukuk kuralları ve yerleşmiş yargı kararları açısından bakıldığında 529 sayılı Kanun Hükmünde Kararnameyi ve muhtevasını Anayasamızın 6, 7, 73, 87, 91, 123, 128, 138, 153, 160, 161, 163 ve 165. maddeleriyle bağdaştırmak mümkün değildir.

Görülüyorki hükümet Meclis gündeminde bulunan gerek Kanun Hükmünde Kararname olmaları dolayısıyla Anayasanın 91. maddesi gereğince öncelik ve ivedilikle görüşülmesi gereken ve hatta bir kısmın müzakere edilerek yukarıda kalan konular ve gerekse kendi tasarılarının Mecliste görüşülmesini sağlayarak kanunlaştırmak yerine aldığı yetkiyi de aşarak uygulamalarla yükümlü bulunduğu bütün kanunları veya kendisine göre çıkarılmasını gerekli

Esas Sayısı : 1994/55
Karar Sayısı : 1994/50

gördüğü kanunları, Meclisi dışlamak suretiyle yasama görevini de üstlenerek, Bakanlar Kurulundan geçirmek yolundadır.

Diğer taraftan 529 Sayılı Kanun Hükmünde Kararname ile Ceza ve Tutukevlerinin iç ve dış güvenliğine ilişkin düzenlemeler yapılmakta ve sivil bir silahlı güç oluşturulmaktadır. Bu da doğrudan doğruya kişi haklarıyla yakinen alakalıdır. Bu hususların Anayasamızın kanunla düzenlenilmesini öngördüğü konulardır. Ayrıca bu Kanun Hükmünde Kararname ile aynı meslek mensubu memur ve kamu görevlileri arasında, esasen bozuk olan ücret rejimini daha da artırıcı nitelikte hükümler ihtiva etmektedir.

Bu açıklamalar muvacehesinde :

1- Anayasanın 6 ve 7. maddelerine aykırılık :

Anayasanın 6. maddesine göre egemenlik kayıtsız ve şartsız milletindir. Hiç bir kimse veya organ kaynağını Anayasadan almayan bir yetkiyi kullanamaz. Türk Milleti egemenliğini Anayasanın koyduğu kurallar içerisinde yetkiyi organlar eliyle kullanır. Bu genel kurala göre yasama yetkisi, kanun koyma görevi Türkiye Büyük Millet Meclisine aittir. Keza Anayasanın 7. maddesi de bu yetkinin devredilemeyeceğini öngörmüş bulunmaktadır.

Her ne kadar hükümet, iptali maksadıyla açılan bir dava Yüksek Mahkemenizde derdest olan 18.5.1994 gün ve 3990 sayılı Yetki Kanununa istinaden bu Kanun Hükmünde Kararnameyi düzenlemiş ise de kapsamı ve mahiyeti itibarıyla aynı olup Meclis gündeminde bulunan bir konuyu yok saymak suretiyle doğrudan yasamanın görevlerine müdahale eder bir tutum izlemiştir. Dolayısıyla 529 Sayılı Kanun Hükmünde Kararname ile düzenlenen konular 3990 sayılı Kanunla hükümete verilmiş bulunan yetki içerisinde olsa dahi, acelecilik, ivedilik ve zorunluluk halleri söz konusu olamaz.

Bu sebeple dava konusu 529 sayılı Kanun Hükmünde Kararname, bir yetki gasbı niteliğini taşıdığından Anayasanın 6 ve 7. maddelerine aykırı olup iptali gerekir.

2- Anayasanın 10. maddesine aykırılık :

Bilindiği üzere Anayasamızın 10. maddesi hiç bir kişiye, aileye, zümreye veya sınıfa imtiyaz tanınamayacağını ve Devlet organlarının ve idare makamlarının bütün işlemlerinde eşitlik ilkesine uygun hareket etmelerini öngörmüştür. Adalet Bakanlığı içerisinde yargı erkine mensup ve 2802 sayılı Hakim ve Savcılar Kanunu ile 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu hükümlerine tabi personel istihdam edilmektedir. Bunların özlük hakları da genel olarak 2802 ve 657 Sayılı Kanunlarla hizmet şart ve dengeleri de gözönünde bulundurularak bir sistem içerisinde düzenlenilmektedir. 529 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin 3. maddesinin üçüncü fıkrasıyla bazı Cumhuriyet Savcılarına yüksek hakimlik tazminatından ayrı olarak 2000 rakamının, kurum ve servis müdürlerine de 1500 rakamının maaş katsayısı ile çarpımından elde edilecek miktar kadar ayrı bir ek tazminat verilmesi öngörülmektedir.

Bu düzenleme, istihdam edilen personelin hizmet şart ve yerlerine, sorumluluk ve diğer hizmet özelliklerine göre yukarıda belirtilen kanunlar çerçevesinde ve bir denge içerisinde tesbit edilen ek gösterge, tazminat ve sair yan ödemeler dikkate alındığında söz konusu kimseler için esasen dikkate alınan bu durumları için belirlenmiş olan ek ödemelere ilaveten getirilen bu ek tazminat, unvanları farklı olsa da aynı hizmeti aynı şartlar altında ifa edenler arasında eşitsizlik yaratacaktır. Aynı şartlarda hizmet veren başka memurlarda bulunmaktadır.

Diğer taraftan tamamı Adalet Bakanlığı kadrolarında bulunan müsteşar dahil üst düzey yöneticilerinden oluşturulan işletmeler ve İş Yurtları Yüksek Kurulunun başkan ve üyelerine 1000 rakamının maaş katsayısı ile çarpımından hasıl olacak miktarda toplantı başına huzur hakkı verilmesini öngören 5. maddenin beşinci fıkrası da aynı niteliktedir. Zira bir kamu kuruluşunun görevli memurlar, hizmetinde bulundukları kurumlara kanunlarla tahmil edilen görevleri yerine getirmekle yükümlü olup, hizmet alanı ile ilgili herhangi bir kanunun tahmil ettiği görev dolayısıyla ek ücret ödenmesine hukuki zemin hazırlamak kamu görevi anlayışı ile bağdaştırılmaz. Böyle bir uygulamanın başlatılması halinde her bakanlık veya genel müdürlüklerde disiplin, tetkik, istişare vs. gibi isimlerle teşekkül ettirilen kurullarda görevlendirilecek alanlara da huzur hakkı gibi bir ödeme yapılmasının mantığı yoktur. Bu tür görevler angarya olmayıp hizmetin kamuda üstlenilen unvan ve rütbelerin gerekli kıldığı zorunlu ve kanuni hizmetlerdir.

Dolayısıyla gerek kurum personeli ve gerekse sair kuruluşlarda aynı mevzuata tabi olanlar arasında özel kanun ya da kanun hükmünde kararnamelerde ilave mali haklar getirilmesi Anayasanın eşitlik ilkesine aykırıdır.

3- Anayasanın 73. maddesine aykırılık : 529 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin 3. maddesinin üçüncü fıkrasında bazı Ceza İnfaz Kurumlarında görevlendirilecek Cumhuriyet Savcıları ile bu kurumların müdürlerine ödenmesi öngörülen tazminattan "...bu tazminat damga vergisi hariç herhangi bir vergiye tabi tutulamaz." keza 6. maddesinin beşinci fıkrasıyla da "İşletmeler ve İşyurtları Kurumu ile İşletmeler ve İşyurtları; kurumlar vergisinden, yapılacak bağış ve yardımlar nedeniyle veraset ve intikal vergisinden, üzerinde çalıştıkları gayri menkuller için bina ve arazi vergisinden, inşaat işleri, sınai, zirai ve diğer faaliyetlerine ait her türlü işlemleri ile bu faaliyetlerinden elde ettikleri gelirleri Damga Vergisi ve diğer vergilerden, ithal ettikleri veya bağış yoluyla araç, makine, alet, malzeme, cihazlar ile yedek parçalar gümrük vergisi ve her türlü vergi, resim, harç, hisse, fon, zam ve ardiye ücretlerinden bağışıktır." Altıncı fıkrasında "Bunlara yapılacak bağış ve yardımlar kurumlar ve gelir vergisi matrahından indirilebilir." hükümleri getirilmek suretiyle tamamiyle vergi hukuku alanına ve Anayasanın 73. maddesi kapsamına giren konuları tanzim etmektedir.

Devlet gelirlerini de azaltıcı nitelikte bulunan bu düzenleme kanun hükmünde kararname ile getirilemez. Zira Anayasanın 73. maddesinin üçüncü fıkrasıyla vergi, resim, harç ve benzeri mali yükümlülüklerin kanunla konulacağı, değiştirileceği veya kaldırılacağı hükmünü amir bulunmaktadır. Bu sebeple 3990 sayılı Yetki Kanunu çerçevesinde çıkarılan 529 sayılı Kanun Hükmünde Kararnameye vergi hukukunu ilgilendiren konularla hüküm konulması Anayasanın bu maddesine aykırıdır. Bakanlar Kurulu bu düzenlemeleriyle de yetkisini aşmış ve yasama organının görevlerine, devlet gelirlerini azaltıcı bir tasarrufla, müdahalede bulunmuştur. Her ne kadar Anayasanın 73. maddesinin dördüncü fıkrasında "vergi, resim, harç ve benzeri mali yükümlülüklerin muafık, istisnalar ve indirimleriyle oranlarına ilişkin hükümlerinde kanunun belirttiği yukarı ve aşağı sınırlar içinde değişiklik yapmak yetkisi Bakanlar kuruluna verilebilir." denilmekte ise de burada amaç vergi, resim, harç ve benzeri mali yükümlülükleri düzenleyen kanunlarda yer alacak muafiyet, istisna ve asgari ve azami sınırları belirtilmiş konulardır. Bu hükmün Bakanlar Kurulunca yeni yeni muafiyet ve istisnalar getirilebileceği anlamında yorumlanması mümkün değildir. Kaldı ki bu konu Kanun Hükmünde Kararname ile düzenlenemez. 3990 Sayılı Yetki Kanununun ne amacında ve ne de kapsamında vergi mevzuunda düzenleme yapılabileceğine dair bir yetki de bulunmamaktadır.

Esas Sayısı : 1994/55
Karar Sayısı : 1994/50

529 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin gerek 3. ve gerekse 6. maddesiyle birlikte 2. maddesiyle getirilen vergi muafiyetleri Anayasanın 6, 7, 73, 87 ve 91. maddelerine aykırı olmakla iptalleri gerekir.

4- Anayasanın 87 ve 91. maddelerine aykırılık :

Anayasanın 7. maddesine paralel olarak, Türkiye Büyük Millet Meclisinin görev ve yetkilerini düzenleyen 87. maddesi kapsamında "...Bakanlar Kuruluna belli konularda Kanun Hükmünde kararname çıkarma yetkisi vermek;..." de bulunmakta ise de bu hüküm Meclis gündeminde bulunan bir konunun da, geri çekme lüzumunu dahi hissetmeden aynı konunun Kanun Hükmünde Kararname ile düzenlenilebileceği anlamını taşımaz. Komisyonlardan geçerek Meclis Genel Kurulu gündemine gelmiş ve her an görüşülmesi imkan dahilinde bulunan bir kanun konusunun, yeni bir Kanun Hükmünde Kararname ile düzenlenilmesi, Anayasanı 6 ve 7. maddelerine aykırı olduğu kadar 87. ve 91. maddelerine de aykırılık teşkil etmeleri sebebiyle iptali gerekir.

Keza Anayasanın 91. maddesinde de yer alan Bakanlar Kuruluna Kanun Hükmünde Kararname çıkarma yetkisi verilebileceği yolundaki hükmü de yukarıdan beri açıklamaya çalıştığımız ana kurallardan ayrı düşünmek mümkün değildir. Bu maddedeki düzenleme dahi Bakanlar Kuruluna yetki gaspı niteliğini de beraberinde getirecek boyut ve ölçülerde yorumlanamaz. Gerek Anayasada yer alan hükümlerin ve gerekse mustahar iptal kararlarınızda açıkça ifadesini bulan zorunluluk ve ivedilik halleri bu Kanun hükmünde kararname için düşünülemez ve Yüce Meclisin gündeminde bulunan bir konuda Bakanlar kurulu yetkilendirilemez. 3990 sayılı Yetki Kanununun kapsam ve mahiyetinin de bu çerçevede düşünülüp uygulanması gerekir. Aksi bir davranış Anayasanın söz konusu maddelerine aykırılığı oluşturur.

Diğer taraftan yine Anayasanın 91. maddesinin altıncı ve sekizinci fıkralarında, Kanun Hükmünde kararnamelerin Resmi Gazetede yayımlandıkları gün Türkiye Büyük Millet Meclisine sunulacağı, yayımlandığı gün Türkiye Büyük Millet Meclisine sunulmayan kararnamelerin ayın gün yürürlükten kalkacağını amir bulunmaktadır. Dava konusu edilen 529 sayılı Kanun Hükmünde kararname 20.5.1994 tarihli Resmi Gazetenin mükerrer sayısında yayımlanmıştır. 20.5.1994 tarihi, ulusal Bayram ve genel tatil günlerini düzenleyen kanun hükümlerine göre, Pazar günleri hariç ulusal Bayram ve genel tatil günlerinde Resmi Gazete neşredilemez. Kurban Bayramının arifesi olan 20 Mayıs günü Saat 13.00 den itibaren tatildir. Dolayısıyla 529 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin mer'iyete girmesi için bu saatten önce Türkiye Büyük Millet Meclisine tevdi mecburiyeti olması lazım gelmektedir. Oysa mezkur Kanun Hükmünde kararname TBMM'ne, genel tatil dolayısıyla Meclisin tatil olduğu bir saatte tevdi edilmiş olmakla Anayasanın 91. maddesinde ifadesini bulan "yayımlandığı gün TBMM'ne sunulur." hükmü ihlal edilmiştir.

5- Anayasanın 128. maddesine aykırılık:

Anayasanın 128. maddesi memurların ve diğer kamu görevlilerinin niteliklerinin, atanmalarının, görev ve yetkilerinin, hakları ve yükümlülüklerinin, aylık ve ödemeleri ile diğer özlük haklarının kanunla düzenlenileceğini öngörmüştür.

Her ne kadar 18.5.1994 tarihli ve 3990 sayılı kanunla memurların ve diğer kamu görevlilerinin özlük haklarında yeniden düzenlemeler yapmak konusunda yer almışsa da bu çerçevede hangi kanunlarda değişiklik ya da yeni düzenlemeler yapacağı tadat edilmiştir.

Esas Sayısı : 1994/55
Karar Sayısı : 1994/50

Yeniden kurulacak kamu kuruluşlarının kuruluş ve görevlerine veya teşkilat kanunlarında yapılacak düzenlemelere ilişkin Kanun Hükmünde Kararnamelere Anayasanın 128. maddesini ilgilendiren özlük haklarıyla ilgili olarak mali hükümler getirmesi mümkün değildir. Mezkur yetki kanunu Bakanlar kuruluna böyle bir yetki vermemiştir. Aksi halde her kuruluşun teşkilat kanununa konulacak özel hükümlerle personel rejiminde bir bütünlük ve hizmet sınıfları arasında denge sağlamak imkansız hale gelecektir.

Bakanlar kurulu 529 sayılı bu Kanun Hükmünde Kararnamede yaptığı düzenlemelerle, 3990 Sayılı Kanunun amaç ve kapsamı dışına çıkarak bu konuda da yetkisini aşmıştır.

529 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin 4. maddesiyle 10. maddesinde, 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu ile diğer kanunların sözleşmeli personel çalıştırılmasına ilişkin hükümlerine bağlı olmaksızın, asli ve sürekli belirli bazı kamu hizmetlerinde sözleşmeli personel istihdam edilebileceği öngörülmektedir. Bu düzenlemede keza Anayasanın 7. ve 128. maddesine aykırılık teşkil etmekle birlikte Yüksek Mahkemenizden daha önce Sağlık Temel Hizmetleri Kanunu ile 308 Sayılı Kanun Hükmünde Kararname dolayısıyla sadır olan E. 1987/16 K. 1988/8; E. 1988/5 ve K. 1988/55 sayılı kararları muvacehesinde Anayasanın 138 ve 153. maddelerine de aykırılık teşkil ettiği düşünülmektedir.

Zira Anayasanın 128. maddesine göre memurların görev ve sorumluluklarının kanunla düzenleneceği öngörülmüştür. Oysa 529 sayılı Kararnamenin 12. maddesiyle kurum müdürleri ile diğer müdürlerin ve kurum personelinin görevlerinin yönetmelikle düzenlenmesi öngörülmektedir. Bu hususta da Anayasa ve E. 1985/3, K. 1985/8 sayılı kararınızda yer alan ilkelere uyulmamıştır.

6- Anayasanın 138 ve 153. maddelerin aykırılık:

Anayasanın 153. maddesinin dördüncü fıkrası "iptal kararının yürürlüğe girişinin ertelendiği durumlarda, Türkiye Büyük Millet Meclisi, iptal kararının ortaya çıkardığı hukuki boşluğu dolduracak kanun tasarısı veya teklifini öncelikle görüşüp bağlar." beşinci fıkrası da Anayasa Mahkemesi kararlarının yasama, yürütme ve yargı organlarını, idare makamlarını, gerçek ve tüzel kişileri bağlayacağı yolunda amir hükümler taşımaktadır.

Bu hükümler gereği olarak daha önce 6.10.1993 gün ve 1993/36 esas 1993/35 karar sayılı kararıyla iptal edilmiş bulunan 524 sayılı Kanun Hükmünde Kararname Türkiye Büyük Millet Meclisinin ilgili komisyonlarınca görüşülerek 23.3.1994 tarihinde dağıtılan 606 sıra sayılı ile genel kurulun gündeminde yer almış, öncelik ve ivedilikle görüşülecek işler arasında bulunmaktadır. 18.5.1994 tarih ve 3990 sayılı Yetki Kanununa dayanılarak Bakanlar Kurulunca çıkarılan 529 sayılı Kanun Hükmünde Kararname, daha önce Yüksek Mahkemenizde iptal edilen ve ancak Meclis gündeminde bulunan 524 sayılı Kanun Hükmünde Kararname ile aynı hükümleri taşımakta olmakla Anayasanın 153. maddesine tamamiyle aykırıdır.

Yüksek Mahkemenizce iptal edilmiş bulunan 3911 sayılı Yetki Kanununa dayanılarak Bakanlar Kurulunca çıkarılan 524 sayılı Kanun Hükmünde kararnamede bilindiği üzere kanuni dayanaktan yoksun olması sebebiyle iptal edilmiş bulunmaktadır. Ancak Adalet Bakanlığının bu iptal kararınıza rağmen 524 sayılı Kanun Hükmünde Kararname ile ihdas edilmiş bulunan kadrolara atama yaptığı söz konusu Kanun Hükmünde kararnamenin yerini almak üzere çıkarılan 529 sayılı Kanun Hükmünde kararnamenin geçici birinci maddesinden anlaşılmaktadır. Bütünüyle iptal edilmiş bulunan bir kanun veya kararnameye istinaden yapılan atamaların hukuki geçerliliği düşünülemez. Mutlak butlan olan bir düzenlemeye dayanılarak

Esas Sayısı : 1994/55
Karar Sayısı : 1994/50

yapılan tasarruflarda yoklukla malul olup bunlara sonradan hukuki varlık kazandırılması, hukuk sistemine, hukuk Devleti anlayışına ve Anayasanın 138 ve 153. maddelerine ve yargı kararlarının idareyi bağlayıcılığı ilkelerine göre mümkün değildir.

İptal edilmiş bulunan bir kararnameye konu kadrolara Adalet Bakanlığınca atama yapılması ve bu tasarruflarına, hakkında yürütmeyi durdurma kararı verilmiş olan 3990 sayılı Yetki Kanununa istinaden istihlal edilen 529 sayılı Kanun Hükmünde Kararname ile hayatîyet kazandırmak üzere yapılan bu düzenlemenin de Anayasanın 138 ve 153. maddelerine aykırı olduğu düşünülmektedir.

7- Anayasanın 161 ve 163. maddelerine aykırılık :

Anayasanın "bütçelerde değişiklik yapılabilme esasları"nı düzenleyen 163. maddesi "Genel ve Katma Bütçelerde verilen ödenek, harcanabilecek miktarın sınırını gösterir. Harcanabilecek miktar sınırının Bakanlar Kurulu kararıyla aşılabileceğine dair bütçelere hüküm konulamaz. Bakanlar Kuruluna Kanun Hükmünde Kararname ile bütçede değişiklik yapmak yetkisi verilemez." hükmünü taşımaktadır. Dava konusu 529 sayılı Kanun Hükmünde Kararname ile Ceza İnfaz Kurumları ile Tutukevlerinin merkez ve taşra teşkilatı için muhtelif sınıf ve derecelerden toplam 67.122 adet kodra ihdas edilmiştir. Her ne kadar 31.561 adet kadroda iptal edilmiş ise de açıktan ihdas edilen kadro sayısı 35.661 adettir. Bu kadroların tamamı da serbest olup 1994 mali yılı içerisinde kullanılabilecek durumdadır. Mezkur kanun hükmünde kararnameye sonradan eklenen geçici maddeden anlaşıldığı üzere bu kadrolara atama da yapılmıştır. Bu suretle genel bütçeye dahil bir kuruluş olan Adalet Bakanlığının 1994 mali yılı bütçesi ile öngörülmüş bulunan harcanabilecek ödenek sınırları Anayasaya aykırı olarak aşılmıştır. Oysa böyle bir yetkinin kullanılamayacağını hatta Bakanlar Kuruluna böyle bir yetkinin verilemeyeceğini amir bulunan 163. madde, bu Kanun Hükmünde Kararname ile ihlal edilmiştir. Bakanlar Kurulu olmayan bir yetkiyi kullanmıştır.

8- Anayasanın 123, 160 ve 165. maddelerine aykırılık :

529 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin 5. maddesinde "İşletmeler ve İşyurtları Kurumu"nun her ne kadar özel hukuk hükümlerine tabi olduğu belirtilmekte ve dolayısıyla faaliyetlerinin denetim şirketlerince yapılabileceğini öngören 7. maddesinin (j) fıkrası Anayasanın 138 ve 153. maddeleriyle Yüksek Mahkemenizin bu yöndeki müesses kararlarına aykırıdır. Zira gelir ve giderlerinin, ne ölçüde Devlet Hazinesinden karşılanacağı belirli olmamakla birlikte büyük bir bölümünün Hazinece karşılanacağından şüphe olmayan bir kamu kuruluşunun faaliyetlerinin özel denetim şirketlerince murakabesi düşünülemez.

Devletin parası bulunan her kamu kuruluşunun özelliğine göre denetimi ya Sayıştay ya da Yüksek Denetleme Kurulu Başkanlıklarınca yapılması gerekmektedir.

İşletmeler ve İş Yurtları Kurumu netice itibarıyla bir ticaret şirketi olmayıp üstlendiği görev ve hizmet mahalleri itibarıyla tamamen bir kamu kurumudur. Nitekim Bakanlar Kurulunda kurumun ve kuruma bağlı olarak hizmet verecek işletmelerle işyurtlarının, Muhasebi Umumiye Kanununa, Devlet İhale Kanununa ve Sayıştay denetimine tabi olmayacağını öngörmüştür. Bir kamu kurumunun hesaplarının özel denetim şirketlerine yaptırılması Anayasanın 160 ve 165. maddelerine aykırılık teşkil eder.

Bilindiği üzere idare kanunla kurulur, tüzelkişilik kanunla verilir. 529 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin 5, 6 ve 7. maddeleri birlikte mutâlaa edildiklerinde bir kamu kuruluşu

Esas Sayısı : 1994/55
Karar Sayısı : 1994/50

olarak, İller Bankası Genel Müdürlüğü, Yüksek Öğrenim Kredi ve Yurtlar Kurumu Genel Müdürlüğü gibi kendi kuruluş kanunları yanında bazı işlem ve uygulamalarında özel hukuk hükümlerine tabi olacağı öngörülen işletme ve işyurtları kurumu da netice itibarıyla, Devletin asli ve sürekli görevlerini yerine getirecek bir kamu kuruluşu olup bir ticaret şirketi değildir. Personeli ve personel atamaları idarenin tabi olduğu hükümlere tabidir. Bir kamu kuruluşunda tüzel kişilik ancak kanunla mümkün olur. Oysa 529 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin 6. maddesi işletmeler ve işyurtlarının da tüzelkişiliğe sahip bulunduğunu öngörürken 7. maddesi bunların kuruluşunu kararlaştırmaya "İşletmeler ve İşyurtları Yüksek Kurulunu" yetkili kılmaktadır. Bu düzenlemede Anayasanın 123. maddesine bir diğer aykırılık hususunu kapsamaktadır. Anayasanın yargı kararlarının idari makamları da bağlayacağını amir bulunan 138 ve 153. maddesi muvacehesinde konuya ilişkin E. 987/16 ve K. 88/8; E.1985/24 ve K.1987/6 sayılı kararları da dikkate alınmamıştır.

Bütün bu sebeplerle 18.5.1994 tarihli ve 3990 sayılı Yetki Kanununa dayanılarak çıkarılan 18.5.1994 gün ve 529 sayılı "Ceza İnfaz Kurumları ile Tutukevlerinin Kuruluş ve İdaresine Dair Kanun Hükmünde Kararname" yukarıda açıklanan durumlar muvacehesinde Anayasanın 6, 7, 10, 73, 87, 91, 123, 128, 138, 153, 160, 161, 163 ve 165. maddelerine aykırı olup, ayrıca Meclis gündeminde bulunan ve daha önce de Yüksek Mahkemenizce iptal edilmiş olan bir konuyu yeniden Kanun Hükmünde Kararname ile düzenlemekle açıkça yasama organının yetkisini gasp niteliğinde olmakla iptali gerekmektedir.

Sonuç ve İstem : Gerek Yüksek Mahkemenizce iptal edilmiş bulunan 3911 sayılı Yetki Kanunu ile yürütmesinin durdurulmasına karar verilen ve iptal ile sonuçlanması muhtemel bulunan 3990 sayılı Yetki Kanunu aynı mahiyette olmakla birlikte yine iptal edilmiş olan 524 sayılı Kanun Hükmünde Kararname ile 529 sayılı Kanun Hükmünde Kararname yukarıda iptal gerekçelerimiz meyanında açıkladığımız üzere aynı nitelik ve kapsamda olmakla dayandığı yetki kanununun iptali karşısında yine kanuni mesnetten yoksun kalacağı gibi bu kararnameye dayanılarak yapılacak tasarruflarında ileride telafisi mümkün olmayan uygulamalara yol açacağının muhakkak olduğu düşünülmektedir. İdarenin iptal edilen 524 sayılı Kararnameye rağmen uygulama ve tutumu 529 sayılı Kararnameye konulan geçici hükümlerden anlaşılmaktadır. İyi niyetle hareket etmediği böylece sabit olan idarenin daha büyük boyutlarda hukuk dışı tasarruflarda bulunmasını önlemek amacıyla:

1- Yüksek Mahkemenizce, 3911 sayılı Yetki Kanununun iptali sebebiyle hukuki dayanaktan yoksun olduğu gerekçesiyle iptal edilen 524 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin yerini almak üzere, yürütmesinin durdurulmasına karar verilen 3990 sayılı Yetki Kanununa istinaden çıkarılan 529 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin de yürütmesinin durdurulmasına,

2- İptal gerekçelerimiz bölümünde gösterilen sebeplerle 20 Mayıs 1994 tarihli mükerrer 21939 sayılı Resmi Gazetede yayınlanan 529 sayılı Ceza İnfaz Kurumları ile Tutukevlerinin Kuruluş ve İdaresine Dair Kanun Hükmünde Kararnamenin Anayasanın genel ilkelerine ve 6, 7, 10, 73, 87, 91, 123, 128, 138, 153, 160, 161, 163 ve 165. maddelerine aykırı olduğundan iptaline,

karar verilmesini Anamuhalefet Partisi Türkiye Büyük Millet Meclisi Grubu adına talep ederim.""